

מסורת הש"ס

(א) ג"ה זקוק הבה, (ב) געל
לד, (ג) ע"י מוס' וזכיר טו:
ד"ה כל חלל ומוס' מולין נב:
ד"ה ומהל, (ד) [געל נ:
ה, (ה) ג"ל יעבר ליה אחר
ע"י נכש"י ד"ה תגלחת
שעשה וכו', (ו) (דף מגא).

תורה אור השלם

1. ועל כל נפשמת ית לא
יבא לאבי וקאמו לא
ויקרא כא יב
2. מין ושבר זיך חמך
מין חמך שבר לא ישתה
וקל משירת ענבים לא
ישתה וענבים לחים
ירבשים לא יאכלו:
במדבר ו ג
3. והזיך לך את ימי נזר
והביא כבש בן שנתו
והקנים ויהי
לאשים
הראשונים יפלו כי טמא
נזר:
במדבר ו יב
4. וכי ימות מבר ילך
פפתע פתאם וקמא ראש
נזר וגלח ראשו ביום
שקרתו ביום השביעי
יגלח:
במדבר ו ט
5. כל ימי נזר נזר תעד
לא יעבר על ראשו ועד
מלאת הקמם אשר זיך
לך קדש יהיה גדל פרע
שער ראשו: במדבר ו ה

נוסחת הריב"ב

1. וכדכח: [א] אל:
2. דמשבע: [ב] נבלו:
3. הןשעל את רשע מרו הוא
דחזק ולא לאחריה מדלח
כמיז ביה וטמא לו רשע
מרו: [ג] דלח צריכי
דלאמרינן:

הגהות הבר"ח

- (א) רש"י ד"ה הו נא וכו'
כ"י וכו' הוא דלמך כי
הוא תנח: (ב) ה"ה
וטמאה תגלחת ומו
מכללן תגלחת: (ג) ד"ה
וין ויבר וין מן מלוה:
כ"ג עמין ויק' ד"ה
(ד) ד"ה לטקור וכו' משום
דמושבוע ועמד:

הגהות מהר"ב

- [א] רש"י ד"ה ונא וכו'
ושאל את רבי יהושע בן
אלשע חוקים. כ"ה:
[ב] ד"ה חומר וכו' פסל:
מירות בעינן כ"ה: [ג] ד"ה
חומר ביחל כ"ה מכללו טון
לאקור כ"ה כ"ה: [ד] ד"ה
כי טמא מרו וטמאה סותר
כי טמא מרו מעוטא הוא.
כ"ה:

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מד.

עין משפט
נר מצוה

פא א מיי פ"ב מהל'
אכל הל' טו סמג
לאון רלו חושב"ע י"ד סימן
שגמ סמ"ק ט:
פב ב מיי פ"ו מהל'
מירות הלכה ג:
פג ג מיי שם הלכה א ב:
פד ד מיי שם הלכה א:
פה ה מיי שם פ"ו
הלכה יא:
פו ו מיי שם פ"ו ה"ג:
פז ז מיי שם הלכה א ב:
פח ח מיי שם פ"ה הל'
כ ט"ג מהל' אכל
הלכה ה:
פט י מיי פ"ה מהל'
מירות הל' יא סמג
לאון רב:

הגהות התוספות

1. ממינת כדי עד תינת
מירות ש"ך כסאי' אחר
מיתב מלוה. 2. ז"ל דלסוק.
3. ז"ל היתרה מכללה.
4. דל"ל דלאמרינן לעיל
(דף מגא):.

פ"ה הרא"ש

קרא אע"פ שאינו מטמא
לאיבריה מטמא הוא
לשודרה ולגולגולת. דאי"כ
לשודק קרא מיניה
דממילא נתמעטו כל
אחרות מה
האיברים. מן
האיברים שגופה תלוי בו.
פ"ה שמוטלת עליו לקובר
אף אני אבאי שאר יוקבים
שמוטלין עליו לקבור:
כולה ר' יהודה היא. הך
ג' ברייתות כולן כרבי
יהודה: ובא ושאל את ר'
ישמעאל בן אלישע ואמר
לעיו משום דא"א שלא
חסר ממנו כלום:
שהטומאה והתגלחת
סותרים דכתיב והימים
הראשונים יפלו. ותגלחת
סותרת ל' כדאמר לעיל
דבעי' גידול שער של סתם
נזי': שהיוצא מן הגפן לא
הותר מכללו. כגון לשחוח
יין מצוה וטומאה ותגלחת
הותרו מכללן. וטומאה למת
מצוה ותגלחת לניזר
מצורע כדדרשין לעיל
מראשו: ת"ל לאביו ולאמו
לא יטמ' וקרא יתירה הוא
נפשות מת לא יבא לא
יטמא להם [במותם ל"ל]:
ומה טומאה שלא עשה בה
מטמא כמיטמא שהמטמא
את הנזיר אינו לוקה. אבל
תגלחת אחר שגולחו לוקה
כדדרש' בשפעת' מקרא:
אמו וטמא ראש נזיר
למטמא ראש נזיר אחר
רחמנו ולא למטמא ראש
נזיר אחר: תנא לא יעבור
על ראשו. דמשמע לא
יעבור כלל בין הוא עצמו
בין אחר:

ובאו והודיעוהו לאחר ג' שנים ושאל את ר' יהושע בן ארישע [א]וקנו שהיה רואה לקצרו בקצרי אצותיו ואמר לו לאציו
זמן שהוא שלם: **הומו**ר בטומאה ובתגלחת שסותרין. וטמאה
זהדיא כתיב והימים הראשונים יפלו ותגלחת סותרת שלשים

כדלמרינן לקמן משום דבעינן גידול
שיער כדי גידול שיער סתם נזירות
[א]שיהא השער נשעת תגלחת מלוה:
והיוצא מן הגפן אינו סותר.
זהדיא מנעשין ליה

נגמ': **הומו**ר ביוצא מן הגפן שלא
הותר מבצ"ו. [א]לטקור מ"י מלוה כ"י
הרשות שאם נשבע שאשמה ואח"כ
נזר בניזר אסור [צ"יין] ותגלחת הותרת
בתגלחת מלוה [כדלמרינן לקמן] 4

(דף נח). מראשו וטומאה הותרה כמת
מלוה: וי"ן יותר מבצ"ו. למי שנשבע
שאשמה: אומר קרא מיין ושכר. דמיומר
כדלמרינן בפ"ק [לעיל דף ג]: **ב"י** טמא
ה' [מעיקרו סותר כי טמא] נזרו
מישועטא הוא: **שלא** עשה מטמא
כמיטמא. מטמא המזיר אינו לוקה:
שעשו בה המגלח. את המזיר
כמתגלח מזיר עצמו וילקו
שניהם כדדרשין בסמוך:

אמר קרא ראשו. גבי מלוה
להמיר מלוה נזיר:

תגלחת שהותרה מבצ"ה אינו
דין שלא תתור. וא"כ
טומאה מוכיח וי"ל מה לטומאה שכן
סותרת את הכל: **ומה** תגלחת
שהותרה מבצ"ה סותרת. וא"כ מה
למגלחת שכן עשה זה מגלח כמתגלח
תאמר [צ"יין] שלח עשה משקה כשומה
וי"ל דמאי עטמא נעשה זו משקה
[כשומה] אכל כתר דמשני דין [אינו
סותר] דין הוא דלח נעשה זו
משקה כשומה הואיל דלח סותר:
ומגלח

שיותר מכללו אמר קרא 2 מיין ושכר יזר 3 לאסור יין מצוה כ"יין רשות ויין יסתור
את הכל ק"ו מטומאה מה טומאה שהותרה מכללה סותרת את הכל יין שלא
הותר מכללו לא כ"ש שיסתור אמר קרא 3 והימים הראשונים יפלו כי טמא
נזרו טומאה סותרת ואין היין סותר והתגלחת תסתור את הכל ק"ו מטומאה
ומה טומאה 2 שלא עשו בה מטמא כמיטמא סותרת את הכל תגלחת ישעשו
בה מגלח כמתגלח אינו דין שתסתור את הכל אמר קרא והימים הראשונים
יפלו כי טמא נזרו טומאה סותרת את הכל ואין תגלחת סותרת את הכל וטומאה
נעשה בה מטמא כמיטמא ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שאינה סותרת אלא
שלשים עשה בה מגלח כמתגלח טומאה שהיא סותרת את הכל אינו דין
שנעשה בה מטמא כמיטמא אמר קרא 4 וטמא ראש נזרו למטמא ראש נזרו
ותגלחת לא נעשה בה מגלח כמתגלח ק"ו מטומאה ומה טומאה שהיא סותרת
את הכל לא עשו בה מטמא כמיטמא תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים
יום לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלח אמר קרא 5 תער לא יעבור על
ראשו קרי ביה לא יעבור הוא ולא 6 יעבור לאחר ותגלחת לא תותר מכללה ק"ו
מיין ומה יין שאינו סותר לא הותר מכללו ותגלחת שסותרת את הכל יין שלא
תותר מכללה אמר רחמנא ראשו ואמר רחמנא אקנו ותגלחת לא תסתור כלל
קל וחומר מיין ומה יין שלא הותר מכללו אינו סותר תגלחת שהותרה מכללה
אינו דין שלא תסתור בעיני גידול שער והא ליכא ויין יסתור שלשים יום
ק"ו מתגלחת ומה תגלחת שהותרה מכללה סותרת יין שלא הותר מכללו אינו
דין שיסתור מידי הוא טעמא אלא משום גידול שער גבי יין הא קאים שערו:
מתנ'

יכול בחלותו שהוא מותר אצל לא צל אחרים לא צדקה ולא
צולגולת על שאר קרובים: **שגופה** סלוי זה. צדקה וגולגולת שצדק
יעקר הגוף תלוי או צוה או צוה אף כל צדק קרובים יכול ליעמא
או צדקה או צולגולת או צרוצ בניינו או צרוצ בניינו ואע"פ שהוא

יכול לא יטמא לשדרה ולגולגולת ולרוב
בניינו ולרוב בניינו של אחרים אמרת מה
אחרות מיוחדת שגופה תלוי בו ומיטמא
לשדרה ולגולגולת ולרוב בניינה ולרוב
בניינה אף כל שגופו תלוי בו מיטמא לשדרה
ולגולגולת ולרוב בניינו ולרוב בניינו ההיא
נמו רבי יהודה היא ורב דאמר כי האי תנא

דתינא מעשה שמה אציו של רבי
יחק הכהן צגיטוק ונא והודיעוהו
לאחר שלש שנים ונא ושאל את רבי
יהושע בן אלישע וד' זקנים עמו.
מהו ליעמא ולצדו צדקרי אצותיו:

ואמרו לו לאציו זמן שהוא שלם
ולח זמן שהוא חסר. ולאחר שלש
שנים אי אפשר לו שאינו חסר:
מתנ' וטומאה ותגלחת סותרין.
בתגלחת מלוה וצמת מלוה:
שהטמא סותרת את הכל. אפילו
נזירות מרובה: ותייבין עליה קרבן.
אשם וטורין או בני יונה: וסגלחם
אינה סותרת אלא שלשים יום. ואפילו
נזירות מרובה: **גב'** ס"ל לאציו
ולאמו לא יטמא. מכדי כתיב על

כל נפשות מת לאציו למה לי אלא
להכי הוא דתתא דלאציו לא יטמא
אכל מיטמא הוא למת מלוה: ויין
יוסר ומללו. כגון גבי יין מלוה 4
שנשבע עליו לשמותו מק"ו ומה
טומאה כו': **לאסור** יין מלוה.
שנשבע עליו כ"יין רשות 5 וכדכ"ס

כפ"ק דמסכתין (דף ג). והאי דמומר
בקידושא ואצלנתא 6 דלח חשיב ליה
הותר מכללו משום דלח חל עליו
מעולס מירות משום (ו) 7 דנשבע
ועומד מהר ליה אוהו מכללו
לא קחשיב ליה אלא היכא דחיל

ואח"כ מיסתרי זהו: **ומה** טומאה שלא
עשה מטמא כמיטמא. שהמטמא
את המזיר אינו עובר 8 ועליו וכדמוכח
בסמוך: **סגלחם** שעשה זה מגלח
כמתגלח. שהמגלח את המזיר עובר
צללו כדלקמן תער לא יעבור על

רשעו קרי ביה לא יעבר ליה אחר:
אמר קרא וטמא ראש נזרו למטמא
ה' **ראש** נזרו. מדלח כתיב וטמא
לו ראש נזרו: **אמר** רחמנא ראשו
ווקנו. דמיימתי 11 כדלמרינן לעיל 12

להמיר למלוה נזיר לגלח: **בעינן**
גידול שיער. כדי לקיים זו מצות גילוח
ציום הצאת קרבנותיו וליכא: **מידי**
הוא טעמא. דתגלחת דסותר אלא
משום דבעינן דמיהוי ליה גידול שיער

ואילו הכא גבי יין למה ליה למייסתר
הא קאי שערו דחוי לגילוח:
מתנ'

מתי